

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SAVO • MAAMAR 1

היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים...

“This Day Havayah Your G-d Commands You”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/ki-savo/1/

1 היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך. את ה' האמרת היום וגו' וה' האמירך היום וגו'.

"This day Havayah your G-d commands you to do these statutes and the ordinances; and you shall keep and do them with all your heart and with all your soul." "You have caused Havayah to say this day," etc., "and Havayah has caused you to say this day," etc.

להבין פירוש היום הזה ולא כתיב איזה יום משום דהמקרא מחובר לפרשה שלמעלה הימנה שמסיימת ארץ זבת

To understand the meaning of "this day," when it does not say which day: [it is] because the verse is connected to the section above it, which ends "a land flowing with

חלב ודבש שקודם שנכנסו לארץ היה כריתת ברית על קבלת התורה מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב וזהו היום הזה וגו' דהיינו בשעת כניסתן לארץ

milk and honey." For before they entered the land there was the making of a covenant over the acceptance of the Torah, "besides the covenant which He made with them at Chorev"; and this is [the meaning of] "this day," etc., that is, at the time of their entry into the land.

ולכן ודבש היום הזה הוי"ה הוא ראשי תיבות צירוף הוי"ה אחת שהוא"ו של ודבש שבפרשה ראשונה מחובר למקרא שלמטה הימנה כי ככל ענין אחד.

Therefore "and honey. This day Havayah": their initial letters are one combination of [the letters of] Havayah, for the vav of "and honey" in the first section is joined to the verse below it, since it is all one matter.

2 והנה בחי ארץ ישראל הוא בחי תורה שבעל פה. כי בחי ישראל הוא בחי אדם.

Now, the level of the Land of Israel is the level of the Oral Torah. For the level of Israel is the level of "man" (adam).

והוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וזהו תורה שבכתב. וארץ ישראל הוא בחי תורה שבעל פה בחי והארץ הדום רגלי

This is as it is written, "And upon the likeness of the throne was a likeness as the appearance of a man," etc.; and this is the Written Torah. And the Land of Israel is the level of the Oral Torah, the level of "and the earth is My footstool"

(וע' מזה בד"ה השמים כסאי ר"פ בראשית) כי אע"פ [אף על פי] שעיקר דיני התורה שבע"פ [שבעל פה] הוא בבחי' עשי' [עשיה] גשמיות מ"מ הרי היא

(and see on this in the discourse beginning "The heavens are My throne," at the beginning of Parshas Bereishis). For although the main body of the laws of the Oral Torah is at the level of physical action, nevertheless it is

כמו בחי' רגל וסוף מעשה לבחי' אדם הנ"ל אלא שירדה ונתלבשה ממקום גבוה למקום נמוך ונקרא ארץ זבת חלב ודבש.

like the level of the foot and the final deed in relation to the level of "man" mentioned above; only that it descended and was enclothed, from a high place to a low place. And it is called "a land flowing with milk and honey."

כי דבש וחלב תחת לשונך וזהו סתרי תורה לפי שיש בה מתיקות והן הם טעמי תורה והכל נמשך ונשפע מבחי' ארץ הנ"ל

For "honey and milk are under your tongue," and these are the secrets of the Torah, because there is sweetness in it; and these are the very reasons of the Torah. And all of it is drawn and flows forth from the level of "land" mentioned above.

כי סוף מעשה במחשבה תחלה ואי אפשר להשיג טעמי תורה וסודותיה אם לא על ידי ידיעת התורה שבע"פ [שבעל פה]

For "last in deed, first in thought"; and it is impossible to grasp the reasons of the Torah and its secrets except through knowledge of the Oral Torah,

כמו למשל מלך שבונה בנין מפואר ואי אפשר להשיג חכמתו ורצונו שבבנין בלי שיוגמר בנין הנ"ל בשלימותו.

as, for example, a king who builds a magnificent building: it is impossible to grasp his wisdom and his will in the building unless that building is completed in its wholeness.

3 והנה שלימות וגמר הזה הוא בסוף מעשה שהוא על פי תורה שבעל פה אשר בה גילוי רצונו ית'

Now, this wholeness and completion is in the final deed, which is according to the Oral Torah, in which is the revelation of His will, may He be blessed.

כי על פי תורה שבכתב אי אפשר לידע שום דין על בוריו בלתי פירוש הגמרא כמו דרשת טטפת שבתפילין כו' וכיוצא בהן.

For according to the Written Torah it is impossible to know any law clearly without the explanation of the Gemara: for example, the exposition of totafos in tefillin, etc., and the like;

ואיך הם נכתבין וכל פרטי דקדוקיהם (וע' באגה"ק [באגרת הקודש] קרבו לסופו בד"ה אשת חיל עטרת בעלה וזהו ענין בינה יתירה ניתנה באשה כו' שדרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] פ"ה דנדה ע"פ ויבן הוי"ה אלקים את הצלע כו' וע' בזהר בראשית)

and how they are written, and all the details of their fine points. (And see in Iggeres HaKodesh, near its end, in the discourse beginning "A woman of valor is the crown of her husband." And this is the matter of "an extra measure of understanding (binah) was given to woman," etc., which our Sages, of blessed memory, expounded in the fifth chapter of Niddah on the verse "And Havayah Elokim built the rib," etc. And see in the Zohar, Bereishis)

(דמ"ח ע"ב) ועמ"ש בפ' וארא ע"פ לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] בביאור ענין והבאתי אתכם אל הארץ כו' וכן ויבן לשון בנין כמ"ש רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ ורב שלום בניך א"ת [אל תקרי] בניך

(page 48b). And see what is written in Parshas Va'eira on the verse "Therefore say to the children of Israel," in explaining the matter of "And I will bring you to the land," etc. And also, "And He built" (vayiven) is a term of building, as our Sages, of blessed memory, said on the verse "And great shall be the peace of your children (banayich)": do not read "your children,"

אלא בוניך כי תורה שבעל פה נק' ג"כ בית כמ"ש במ"א ונודע דבחי" בית שרשו ממקום גבוה מאד כו' but "your builders (bonayich)." For the Oral Torah is also called a "house," as is explained elsewhere; and it is known that the level of "house" has its root in a very high place, etc.

ועמ"ש בפ' נשא סד"ה כה תברכו מענין ורב שלום בניך כו' ולכן הוי"ו של ודבד מחובר עם היום הזה הוי"ה להיות בצירוף שם הוי"ה אחת.

And see what is written in Parshas Naso, at the end of the discourse beginning "Thus shall you bless," on the matter of "And great shall be the peace of your children," etc. And therefore the vav of "and honey" is joined with "this day Havayah," so as to be in the combination of one Name Havayah.

4 והנה יש בחיי עולם שנה נפש כי כמו שיש בחיי זו בעולם כך יש בשנה והוא בראש השנה.

Now, there is the aspect of world, year and soul: for just as this aspect exists in the world, so it exists in the year, and that is on Rosh HaShanah.

ולכן קורין פרשה זו קודם ראש השנה כי היום הזה וגוי קאי על ר"ה [ראש השנה] (עיינן בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ בא) (דלי"ב ע"ב)

Therefore this section is read before Rosh HaShanah, for "this day," etc., refers to Rosh HaShanah (see the commentary of the Ramaz on the Zohar, at the beginning of Parshas Bo) (page 32b),

גבי היום דא ראש השנה ובכל שנה קודם ראש השנה צריך כריתת ברית מחדש על קבלת התורה שבראש השנה הוא בחיי מצוך לעשות את החקים וגוי

on [the words] "the day": this is Rosh HaShanah." And every year before Rosh HaShanah a covenant must be made anew over the acceptance of the Torah, for on Rosh HaShanah is the level of "commands you to do the statutes," etc.

(לפי שבר"ה [שבראש השנה] הוא ענין אחד עם תורה שבעל פה כי ר"ה [ראש השנה] הוא בחיי שתמליכוני עליכם ומלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה כו' לכך

(Because Rosh HaShanah is one matter with the Oral Torah: for Rosh HaShanah is the level of "that you make Me King over you," and "Malchus is the mouth; we call it the Oral Torah," etc. Therefore,

כמו שבתורה שבעל פה הוא גילוי הרצון עליון איך יעשו התפילין והסוכה כו' כך בראש השנה הוא גילוי רצון עליון ולכן בר"ה [בראש השנה] הוא בחיי מצוך לעשות כו')

just as in the Oral Torah there is the revelation of the Supreme Will, how the tefillin and the sukkah, etc., are to be made, so on Rosh HaShanah there is the revelation of the Supreme Will; and therefore on Rosh HaShanah is the level of "commands you to do," etc.)

ולכן נקרא ראש השנה ולא תחלת השנה כי כמו שיש בחיי ראש בנפש שהוא ראש ושכל לגבי הגוף כך יש בחיי ראש בשנה והוא ראש השנה

And therefore it is called Rosh HaShanah (the head of the year) and not the beginning of the year: for just as there is the level of the head in the soul, which is head and intellect in relation to the body, so there is the level of a head in the year, and that is Rosh HaShanah

(הוא בחי' גלגלתא דחפא על מוחא שהוא בחי' גילוי רצון העליון וכמ"ש במ"א ע"פ תקעו בחדש כו' והנה כמו דכתשבע"פ [דבתורה שבעל פה] הוא בחי' בינה יתירה ניתנה כו')

(it is the level of the skull (gulgalta) that covers over the brain, which is the level of the revelation of the Supreme Will, as is explained elsewhere on the verse "Sound the shofar at the new moon," etc. Now, just as in the Oral Torah there is the level of "an extra measure of understanding was given," etc.,

כך ג"כ בבחי' יראה שהיא בחי' ראש השנה אע"ג [אף על גב] דיראה נקי בחי' נוקבא לגבי אהבה וכמ"ש אשה יראת ה' וכתוב זכר חסדו אעפ"כ [אף על פי כן] זה השער כו' ושרשה מיראה עילאה כו'

so too in the level of awe, which is the level of Rosh HaShanah: even though awe is called the feminine level (Nukva) in relation to love, as it is written, "a woman who fears Havayah," and it is written, "He remembered (zachar) His kindness," nevertheless "this is the gate," etc., and its root is from the higher awe, etc.

וכן בבחי' דיבור שהוא בחי' בנין המל' שנקרא דבר ה' שזהו בחי' ר"ה [ראש השנה] שייך ג"כ בחי' זו דבינה יתירה ניתנה כו' והיינו דמ"ש ויבן ה' אלהים את הצלע הוא ביום ו' למע"ב [למעשה בראשית] שהוא ר"ה [ראש השנה]:

And likewise in the level of speech, which is the level of the building of Malchus, which is called "the word of Havayah," which is the level of Rosh HaShanah: this level of "an extra measure of understanding was given," etc., applies to it too. And this is [the point]: what is written, "And Havayah Elokim built the rib," was on the sixth day of the work of creation, which is Rosh HaShanah.)

5 ב והנה בשבועות ניתנו לוחות הראשונות וכיום כפור ניתנו לוחות האחרונות. ולוחות הראשונות ניתנו בקולות וברקים משא"כ לוחות האחרונות. והענין כי יש ב' מיני אהבות. האחת בחי' פנימיות הלב הנקרא רעותא דליבא.

2. Now, on Shavuot the first Tablets were given, and on Yom Kippur the second Tablets were given. And the first Tablets were given with thunder and lightning, whereas the second Tablets were not. The explanation is that there are two kinds of love. The first is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the heart, which is called "the desire of the heart" (reusa deliba).

6 והב' בבחי' חיצוניות בהתגלות הלב. וע"ד משל כבן אצל אביו יש ב' בחינות באהבתו אליו.

And the second is at the level of the outer dimension (chitzoniyus), in the revelation of the heart. By way of analogy: with a son and his father, there are two levels in his love for him.

כי הנה אם הוא שרוי אצל אביו בביתו עדיין אינו ניכר ומתגלה בו בחי' ומדת האהבה והרי היא בבחי' פנימית הלב לבד מה שאין כן אם הרחיק אביו ממנו

For if he dwells with his father in his house, the level and attribute of love is not yet recognizable and revealed in him, and it is only at the level of the inner dimension of the heart. Whereas if his father has gone far from him,

אזי נתגלה ויוצא לחוץ בחי' האהבה בבחי' גילוי רב להיות נפשו צמאה וכלתה אליו. אבל כשהוא שרוי עמו הנה האהבה בטילה ונכללת ברוב השמחה והתענוג שהוא בהיכל אביו.

then the level of love is revealed and goes outward, at the level of great revelation, so that his soul thirsts and pines for him. But when he dwells with him, the love is nullified and included in the abundant joy and delight of being in his father's palace.

7 וזהו ענין יום כפור שהוא מעין עולם הבא עולם התענוג שאין בו אכילה ושתייה לפי שכל ישראל מתעלים בו עילוי רב וכדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני הוי"ה תטהרו.

And this is the matter of Yom Kippur, which is a semblance of the World to Come, the world of delight, in which there is no eating and drinking; because on it all Israel are raised to a great elevation, as it is written, "For on this day He shall atone for you," etc., "before Havayah you shall be purified."

פ"י שמכפר ומטהר כל העונות המבדילין וקורע כל המסכים ואין שום מסך מבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים

That is, He atones for and purifies all the sins that separate, and tears all the screens, so that there is no screen at all separating Israel from their Father in heaven.

וזהו לפני ה' תטהרו ואז ישמח ישראל בעושי בלי שום מניעה ומבלבל בעולם ומרוב השמחה והתענוג נכללה ובטלה מדת האהבה שיש בהם ודי בבחי' פנימיות הלב ברעותא דלבא לבד. (כמ"ש בד"ה האזינו השמים).

And this is [the meaning of] "before Havayah you shall be purified." And then "Israel rejoices in its Maker," without any hindrance or disturbance whatsoever; and from the abundance of joy and delight the attribute of love that is in them is included and nullified, and it suffices [for it to be] at the level of the inner dimension of the heart, in the desire of the heart (reusa deliba), alone. (As is explained in the discourse beginning "Give ear, O heavens.")

והנה בכדי שיגיע האדם לבחי' ומדרגה זו הנה ראשית חכמה יראת ה' שהוא בחי' ראש השנה להמיך עליו בחי' יראה בחי' מלכותו שקוראין לו המלך שתהא יראתו ופחדו עלינו

Now, in order for a person to reach this level and rung: "The beginning of wisdom is the awe of Havayah," which is the level of Rosh HaShanah — to bring down upon himself the level of awe, the level of His kingship (Malchus), for we call Him "the King," so that awe and dread of Him be upon us

(עיין בזהר פנחס רי"ד ב' ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה אני לדודי) וזהו אמרו לפני מלכות שתמליכוני עליכם כי

(see the Zohar, Pinchas, 214b; and see what is written above in the discourse beginning "I am my beloved's"). And this is [the meaning of] "Say before Me [verses of] Kingship, so that you make Me King over you." For

הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתיב והוא ית' מניח את העליונים ומוריד וממשיך בחינת מלכותו למטה על ישראל לבד.

it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds," and He, may He be blessed, leaves the higher beings and lowers and draws down the level of His kingship below, upon Israel alone,

כמ"ש ה' אלהי ישראל מלך וכתוב כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו וגוי' וזהו ה' מלך גאות לבש כו' as it is written, "Havayah, the G-d of Israel, is King," and it is written, "Thus says Havayah, the King of Israel and his Redeemer," etc. And this is [the meaning of] "Havayah reigns; He is clothed in majesty," etc.,

שהוא שיר של יום הששי שבששי למעשה בראשית נברא אדם הראשון ואז היה ר"ה [ראש השנה] כיום ו' כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

which is the song of the sixth day: for on the sixth [day] of the work of creation the first man (Adam HaRishon) was created, and Rosh HaShanah was then, on the sixth day, for "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day."

פי' שבו נברא אדם הראשון ולכן שר את דברי השירה הזאת ה' מלך גאות לבש.

That is, on it the first man was created; and therefore he sang the words of this song, "Havayah reigns; He is clothed in majesty."

פ"י עדי"מ כמו לבוש שהוא מסתיר ומכסה על האדם כך הוא ענין בחי' מלוכה שנתלבש ונתצמצם בכמה לבושין וצמצומים עד שנקרא בחי' מלך ולהיות מלכותו על ישראל

The meaning, by way of analogy: just as a garment conceals and covers the person, so is the matter of the level of kingship, that He clothed and contracted Himself in many garments and contractions until He is called by the level of "King," and so that His kingship be over Israel.

והנה ישראל נמשלו ללבנה שמאירה בריחוק מקום מהשמש דוקא כך כביכול הנה כתיב מרחוק ה' נראה לי שע"י ריחוק מקום מאיר בו אור אהבתו ית' להיות כלתה נפשו אליו לדבקה בו.

Now, Israel are likened to the moon, which shines specifically at a distance from the sun. So too, as it were, it is written, "From afar Havayah appeared to me": through distance, the light of love for Him, may He be blessed, shines in him, so that his soul pines for Him, to cleave to Him.

(ועיין מענין מרחוק ה' נראה לי ברבות שמות פרשה א' גבי ותתצב אחותו מרחוק ובוה ח"ב [חלק ב'] י"ב א' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ועוד נזכר פסוק זה בזח"א [בוהר חלק א] ו' א' צ"ז א' ק"כ א' קצ"ו ב'.

(And see on the matter of "From afar Havayah appeared to me" in Rabbah, Shemos, section 1, regarding "And his sister stood from afar"; and in the Zohar, Part II, 12a, and in the Mikdash Melech there. This verse is also mentioned in the Zohar, Part I, 6a, 97a, 120a, 196b;

ח"ב [חלק ב'] קכ"ה ב' קכ"ו א'. ח"ג [חלק ג'] כ' סע"ב [סוף עמוד ב] ל"ה ב' נ"ח ב' ס"ד ב' קע"ד א' רמ"ח ב' כנרשם כ"ז [כל זה] בסי' בית אהרן).

Part II, 125b, 126a; Part III, end of 20b, 35b, 58b, 64b, 174a, 248b; as all this is recorded in the book Beis Aharon.)

כי ראש השנה נק' כסה שהחדש מתכסה בו פ"י בטל ונכלל ברצונו לפי שמחמת גילוי אלקותו ומלכותו נתעורר בחי' יראה וביטול רצון בחי' נקודה שאין בה אור כלל ובריחוק מקום הולך ומאיר בו אור האהבה בגילוי

For Rosh HaShanah is called keseh ("covered"), for on it the new moon is covered; that is, it is nullified and included in His will. For because of the revelation of His G-dliness and His kingship, the level of awe is aroused, and the self-nullification (bittul) of will, the level of a point that has no light at all; and with distance the light of love goes on shining in it more and more openly.

והיינו על ידי שיעשה את עצמו כאלו הוא רחוק מאד מאור פניו ית' על ידי שיחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים אשר לא לה' המה שעברו בכל השנה

That is, by his making himself as if he were very far from the light of His countenance, may He be blessed, through considering all the thoughts, words and deeds that are not for G-d which passed during the whole year;

ועל ידי זה יתגלה אהבתו לה' בחוץ בבחי' צעק לכם יותר מבכל השנה שבכל השנה הוא כמשל האב שנתרחק מעל בנו כנ"ל אבל בעשרת ימי תשובה כתיב קראוהו בהיותו קרוב.

and through this his love for G-d will be revealed outwardly, at the level of "their heart cried out," more than in all the year. For during all the year it is like the analogy of the father who has gone far from his son, as mentioned above; but of the Ten Days of Teshuvah it is written, "Call upon Him while He is near."

8 ודרשו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] אלו עשרת ימי תשובה שנקרא קרוב אלא שנתרחק ונסתר ממנו והוא כמו למשל בן שהוא אצל אביו בביתו

And our Sages, of blessed memory, expounded: "These are the Ten Days of Teshuvah," when He is called "near," only that He has gone far and hidden from him. And this is like, for example, a son who is with his father in his house,

אלא שהאב מסתיר פניו ממנו בכדי שבנו יתן אל לבו האהבה ויתגלה אהבתו ביתר שאת וכאשר יכיר הבן שהאב הוא בכאן ומסתיר פניו ממנו

only that the father hides his face from him, so that his son will take the love to heart and his love will be revealed with greater force. And when the son recognizes that the father is here and is hiding his face from him,

אזי בודאי תגדל אהבתו בבחי' גילוי יותר וזהו שאומרים אבינו מלכנו בעשרת ימי תשובה שהוא בחי' התגלות האהבה בבחי' צעק לכם אבא אבא.

then his love will certainly grow, at the level of greater revelation. And this is why we say "Our Father, our King" during the Ten Days of Teshuvah: it is the level of the revelation of love, at the level of "their heart cried out": "Father, Father!"

9 והנה כמו לבנה בהתרחקה מאור השמש סובבת והולכת בעיגולה עד שתחזור ותגיע לאור השמש כך כביכול ע"י ריחוק מקום שנעשים עצמינו כרחוקים הולך וסובב עלינו אור האהבה עד

Now, just as the moon, as it moves away from the light of the sun, goes around in its circuit until it returns and reaches the light of the sun, so, as it were, through distance, in that we make ourselves as though far away, the light of love goes on circling upon us, until

שביום כפור חוזרים ומתעלים עלוי גדול ועצום עד שנהיו לפני ה' שהאהבה הוא בחי' פנימית הלב ונכללת ובטלה בשמחת ה' לפי שאז ביום כפור כנ"י [כנסת ישראל] הם בבחי' פנים ועיין לקמן בד"ה ביום השמיני שלח:

on Yom Kippur we return and rise to a great and mighty elevation, until we come to be “before Havayah,” where the love is at the level of the inner dimension of the heart and is included and nullified in rejoicing in G-d; because then, on Yom Kippur, the Community of Israel (Knesses Yisrael) are at the level of “face” (panim). And see below, in the discourse beginning “On the eighth day he sent.”

10 ג אך אי אפשר להגיע לבחי' ומדריגה זו בחי' פנים הנ"ל כ"א ע"י חיפוש ופשפוש במעשיו בעשיית [בעשרת ימי תשובה] וכמ"ש בקשו פני שתהיה כאבידה המתבקשת שצריך לחפש אחריה ולפשפש במעשיו כנ"ל.

3. However, it is impossible to reach this level and rung, the level of “face” mentioned above, except through searching and examining one’s deeds during the Ten Days of Teshuvah, as it is written, “Seek My face”: that it be like a lost object that is sought, which one must search after, and [so one must] examine one’s deeds, as mentioned above.

וזהו אתם נצבים היום כולכם וגו' לעברך בברית ה' אלהיך וגו' כי בכל מקום שנאמר היום הוא ראש השנה. ובר"ה [ובראש השנה] הוא מעביר בך הברית שהוא התקשרות בנקודת הלב הפנימית

And this is [the meaning of] “You are standing this day, all of you,” etc., “that you may pass into the covenant of Havayah your G-d,” etc.: for wherever “this day” is said, it is Rosh HaShanah. And on Rosh HaShanah He passes the covenant into you, which is the bond in the inner point of the heart

(כי עם היות דבר"ה [דבראש השנה] הוא המשכת בחי' יראה כנ"ל אך תוכה רצוף אהבה אלא שהאהבה היא בפנימית הלב לבד ע"ד וגילו ברעדה וכמ"ש לקמן ע"פ שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלהי כו' ע"ש)

(for although on Rosh HaShanah there is the drawing down of the level of awe, as mentioned above, nevertheless "its inside is inlaid with love," only that the love is in the inner dimension of the heart alone, in the manner of "and rejoice with trembling"; and as is explained below on the verse "I will greatly rejoice in Havayah; my soul shall exult in my G-d," etc.; see there).

ונקרא ברית לפי שאי אפשר לדבקה בו בפנימיות הלב (עם היות שיש בודאי בכל נפש מישראל בחי' זו).

And it is called a "covenant" because it is impossible to cleave to Him in the inner dimension of the heart (even though this level certainly exists in every soul of Israel)

אלא כ"כ [כל כך] מעביר ערלת הלב. וכמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם והערלה היא ההתקשרות בתאוות ושאר גמשיות העולם וכל זמן שיש עליו בחי'

unless He removes the foreskin of the heart, as it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart." And the foreskin is the attachment to cravings and the other physical things of the world. And as long as he has upon him this level of

ערלה זו בלבבו הרי מכסה ומסתיר ממנו אור פניו מלדבק בו בפנימיות לבו כיון שחיצוניותו מקושר ומדובק בהבלי עולם. (ועי' בפ' שלח ע"פ מקושש עצים).

foreskin in his heart, it covers and hides from him the light of His countenance, [keeping him] from cleaving to Him in the inner dimension of his heart, since his outer dimension is bound and attached to the vanities of the world. (And see in Parshas Shelach, on the verse "gathering wood.")

וזהו כברית ה' אלקיך פי' שההתקשרות יהיה שבחי הוי"ה יהיה אלהיך שלך ליבטל אליו מעומקא דליבא.

And this is [the meaning of] "into the covenant of Havayah your G-d": that is, that the bond be that the level of Havayah becomes "your G-d," your own, so that you are nullified to Him from the depth of the heart.

וזהו שאמר ירמיהו הנביא הסירו את ערלת לבבכם והמולו לה' פירוש שלימד דעת את העם שלא יפול לב האדם עליו בראותו חיצוניות לבו מקושר בגשמיות העולם לאמר ח"ו [חס ושלום] נגזרנו אבדה תקותנו

And this is what Jeremiah the prophet said: "Remove the foreskin of your heart and circumcise yourselves to Havayah." The meaning is that he taught the people knowledge, that a person's heart should not fall within him when he sees the outer dimension of his heart bound to the physicality of the world, so that he says, G-d forbid, "We are cut off; our hope is lost."

אלא הסירו את ערלת לבבכם פי' שיש בכל אחד ואחד מישראל בחי' פנימיות הלב אלא מכיון שהערלה שולט על חיצוניותו הנה גם הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] נסתר ונתעלם בו

Rather, "remove the foreskin of your heart": that is, in each and every one of Israel there is the level of the inner dimension of the heart; only, since the foreskin rules over his outer dimension, the inner dimension too is hidden and concealed within him.

אבל כשתסירו את הערלה ממילא יתגלה הברית וההתקשרות בהמולו לה' ואז יהיה גם חיצוניות לבו בהתגלות לה' כרשפי אש שלהבת העולה מאליה.

But when you remove the foreskin, the covenant and the bond will of itself be revealed, in "circumcise yourselves to Havayah"; and then even the outer dimension of his heart will be openly for G-d, like flashes of fire, a flame that rises of itself.

(וזהו ענין ויחד לבבנו כמ"ש בד"ה מי מנה ועמ"ש בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות ולזאת צ"ל המשכת החותם כו' ע"ש).

(And this is the matter of "and unify our hearts," as is explained in the discourse beginning "Who has counted"; and see what is written in Parshas Bereishis, at the end of the discourse beginning "To understand the matter of the blessings," that for this reason there must be the drawing down of the seal, etc.; see there.

ומזה יובן ענין החותם דיוהכ"פ [דיום הכפורים] שלפי שיוהכ"פ [שיום הכפורים] הוא בחי' פנימית הלב לכך זוכים אז לבחי' החותם שהוא בחי' ויחד לבבנו ע"ש וגם הוא בחי' חותם בברוך דתשבע"פ [דתורה שבעל פה] כמבואר שם בענין חתום תורה בלמוד

And from this the matter of the seal of Yom Kippur will be understood: because Yom Kippur is the level of the inner dimension of the heart, therefore we merit then the level of the seal, which is the level of "and unify our hearts" (see there); and it is also the level of the seal with "Blessed" of the Oral Torah, as is explained there on the matter of "Seal the Torah among My disciples."

וזהו ענין הכריתת ברית על קבלת התורה שקודם ר"ה [ראש השנה] שבכלל זה הוא להיות עסק התורה לשמה ע"ד זכה נעשה לו סם חיים כו' וע"ז נמשך גמר החותם ביוהכ"פ [ביום הכפורים] כו' ועמ"ש בפ' עקב בענין וצריך שיזכיר ברית ותורה בברכת הארץ).

And this is the matter of the making of the covenant over the acceptance of the Torah before Rosh HaShanah, which includes that the study of Torah be for its own sake, in the manner of "If he merits, it becomes for him an elixir of life," etc.; and upon this the completion of the seal is drawn down on Yom Kippur, etc. And see what is written in Parshas Eikev on the matter of "and he must mention covenant and Torah in the blessing of the land."

וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שלכאורה אינו מובן הלא אין לו דמות הגוף ח"ו [חס ושלום] וגם מהו בצלמנו לשון רבים.

And this is [the meaning of] "Let us make man in our image, after our likeness," which at first glance is not understood: surely He has no likeness of a body, G-d forbid! And also, what is [the meaning of] "in our image," in the plural?

ויוכן עם הנ"ל כי הנה הקב"ה סתים וגליא פי' גליא כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו

It will be understood through what was said above. For the Holy One, blessed be He, is "hidden and revealed." The meaning of "revealed" is as it is written, "You have been shown, to know that Havayah is G-d; there is none else besides Him,"

מפני שנראה בראיה חושיית דכולא קמיה כלא חשיב ותמיד מהוה ומחיה אותם מאין ליש ואלו הי' [היה] מסתלק חיותו כרגע היו חוזרים להיות אין ואפס ממש.

because it is seen with the sight of the senses that "all before Him is considered as nothing," and He constantly brings them into being and gives them life from nothing to something; and were His life-force to withdraw for an instant, they would revert to being nothing and utter nullity.

11 וא"כ נראה תמיד האין והאפס שבהם ונגלה כבוד ה' בהתגלות כי אפס זולתו. אך אעפ"כ [אף על פי כן] הוא סתימו דכל סתימין לית מחשבה תפיסא ביה ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום.

If so, the nothingness and nullity in them is constantly seen, and "the glory of Havayah is revealed" openly, for "there is nothing besides Him." Yet even so, He is "the most hidden of all hidden," "no thought can grasp Him." And see what is written on this in the discourse beginning "And you shall know this day."

וכמו כן עשה את האדם בשתי לבבות בחי' פנימיות וחיזוניות הנ"ל. (ברכות הובא פסוק נעשה אדם בראשית ס"פ ח' ר"פ חקת פ' ואתחנן ובקהלת בפסוק כי אדם אין צדיק.

So too He made man with two hearts, the levels of the inner and the outer dimension mentioned above. (In Rabbah the verse "Let us make man" is brought in Bereishis, at the end of section 8; at the beginning of Parshas Chukas; Parshas Va'eschanan; and in Koheles, on the verse "For there is not a righteous man."

זהר ח"א [חלק א'] כ"ב א' כ"ג א' ל"ד ב' וע"ש מ"ז א' ח"ב [חלק ב'] נ"ה א' ק"כ א' ח"ג [חלק ג'] י"ב א' ל"ג ב' ל"ה סע"ב [סוף עמוד ב'] וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] מ"ב א' ק"ד א' וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"יט ב' רל"ח ב' רע"ח ב').

Zohar, Part I, 22a, 23a, 34b, and see there 47a; Part II, 55a, 120a; Part III, 12a, 33b, end of 35b, and see there in the Ramaz; 42a, 104a, and see there in the Ramaz; 219b, 238b, 278b.)

וזהו ושמרת ועשית אותם בכל לבבך דהיינו בשני לבבות הנ"ל וזהו בחי' בצלמנו כי צלם הוא בחי' עצמיות ומהות ממש ועמ"ש בד"ה

And this is [the meaning of] "and you shall keep and do them with all your heart," that is, with the two hearts mentioned above; and this is the level of "in our image," for "image" (tzelem) is the level of the very essence and being itself; and see what is written in the discourse beginning

כי תצא וכדמותנו הוא ענין בכל נפשך שיש שתי נפשות נפש השכליות ונפש המדברת החיונית ושתי הנפשות הם בחי' אותיות

"When you go out." And "after our likeness" is the matter of "with all your soul": for there are two souls, the intellectual soul and the speaking, life-giving soul; and the two souls are at the level of letters,

אלא שזו היא בחי' אותיות המחשבה וזו בחי' אותיות הדיבור וזהו ובכל נפשך שצריך להיות כולו לה' בשתי הנפשות

only that this one is the level of the letters of thought, and that one the level of the letters of speech. And this is [the meaning of] "and with all your soul": that one must be entirely for G-d with both souls;

דהיינו להעמיק דעתו בתורה בכל שכלו עד מקום שיד שכלו מגעת שיהיה כולו מקושר ומדובק בתורה
ה' לדבקה בו

that is, to deepen his mind in the Torah with all his intellect, as far as the hand of his intellect reaches, so that he be wholly bound and attached to the Torah of G-d, to cleave to Him;

וגם שיהיה דיבורו בתורה להמשיך כח המחשבה העליונה מהעלם אל הגילוי בפיו כדיבורו בתלמוד
תורה וזהו כדמותנו שהאותיות יש להם בחי' דמות וציור המצייר את השכל ומלבישו ואינו עצם הדבר
ומהותו.

and also that his speech be in the Torah, to draw down the power of the Supernal Thought from concealment into revelation in his mouth, in his speech in the study of Torah. And this is [the meaning of] "after our likeness": for the letters have the level of a likeness and a form, which depicts the intellect and clothes it, and is not the essence and being of the thing itself.

12 וזהו את ה' האמרת היום כי האמרת הוא פועל יוצא כלומר הפעלת את ה' שיאמר מאמר זה בצלמנו
כדמותנו

And this is [the meaning of] "You have caused Havayah to say this day": for he'emarta is a transitive verb; that is to say, you have caused G-d to say this utterance, "in our image, after our likeness."

כי ע"י שיהיה עמלו בתורה ומוציאה בפה ממשיך מהעלם אל הגילוי דבר ה' לאמר מאמר נעשה אדם
בצלמנו וגוי

For through his toiling in the Torah and bringing it out with his mouth, he draws down from concealment into revelation the word of G-d, to say the utterance "Let us make man in our image," etc.,

כנודע דבאתעדל"ת [דבאתערותא דלתתא] כו' ורוח אייתי רוח כו' (ועמ"ש מענין את ה' האמרת בד"ה
לסוסתי ברכבי פרעה גבי שה"ש [שיר השירים] וע"פ וארשתיך לי)

as is known, that "through an arousal from below (isarusa dilesata)," etc., and "breath brings breath," etc. (And see what is written on the matter of "You have caused Havayah to say" in the discourse beginning "To My mare among Pharaoh's chariots," on the Song of Songs, and on the verse "And I will betroth you to Me.")

וכל זה למה כדי להיות לך לאלהים פי' שיהיה אלהים שלך פי' שיוקבע ענין אלהותו במחשבתך ובלבך
היטב ליבטל וליכלל ברצונו ית' וה' האמירך היום

And why all this? In order “to be your G-d”: that is, that He be your own G-d; that is, that the matter of His G-dliness be firmly fixed in your thought and in your heart, to be nullified and included in His will, may He be blessed. “And Havayah has caused you to say this day”:

כי יתן דיבורו לך לישא וליתן בדבורו של מקום כמ"ש ואשים דברי בפוך שבזה תתעלה עילוי רב

for He will give His speech to you, to engage in give-and-take in the word of the Omnipresent, as it is written, “And I have put My words in your mouth”; and through this you will be raised to a great elevation.

(ועמ"ש מענין זה בד"ה זאת חקת התורה ובדבור השני שע"פ ביום השמיני עצרת ועיין מענין וה' האמירך ברבות כי תשא ר"פ מ"ה) ולתתך עליון כל כל הגוים וגו'.

(And see what is written on this matter in the discourse beginning “This is the statute of the Torah,” and in the second discourse on the verse “On the eighth day, a solemn assembly”; and see on the matter of “and Havayah has caused you to say” in Rabbah, Ki Sisa, at the beginning of section 45.) “And to set you high above all the nations,” etc.

פי' הגוים ואויבים שבקרבך להכניע [להכניעם] שלא יהיה מונע מבית ומחוץ ולהיות מאיר בך חכמתו
ובינתו של א"ס ב"ה (ועיין ברבות וישלח פי ע"ה) וזהו לתהלה ולשם ולתפארת

That is, the nations and enemies within you: to subdue them, so that there be no hindrance from within or from without, and so that the wisdom and understanding of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, shine in you (and see Rabbah, Vayishlach, section 75). And this is [the meaning of] “for praise (tehillah), and for a name (shem), and for glory (tiferes)”:

כי תהלה מלשון בהלו נרו שהוא לשון אורה בחי' חכמה ראי' ושם הוא בחי' בינה שנקרא שם הגדול
ותפארת הוא בחי' דעת שהוא כולל חסד וגבורה כו'

for tehillah is from the term “when His lamp shone (b'hilo),” which is a term of light: the level of Chochmah, sight. And “name” is the level of Binah, which is called “the great Name.” And tiferes is the level of Daas, which includes Chesed and Gevurah, etc.

(ועי' בזהר דמשפטים) (דקכ"ג ע"א) שנקרא הדעת בשם תפארת וגם כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ ויקרא
דדעת אסהיד באנפין ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] (דרצ"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) ומהאי נהיר אנפוי כו'

(And see in the Zohar on Mishpatim) (page 123a) that Daas is called by the name tiferes; and also as the Ramaz writes at the beginning of Parshas Vayikra, that "Daas testifies in the face"; and in the Idra Zuta (end of page 293b): "and from this his face shines," etc.

והוא בחי' יאר ה' פניו אליך שמזה נמשך לך אמר לבי בקשו פני רעו"ד [רעותא דליבא] כו' וכמ"ש לעיל
ע"פ כי תצא ובפ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך כו'

And this is the level of "May Havayah make His face shine upon you," from which is drawn "To You my heart said, 'Seek My face,'" the desire of the heart (reusa deliba), etc.; and as is explained above on the verse "When you go out," and in Parshas Vayeitzei, in the discourse beginning "If you do not know," etc.

ועי' מענין לתהלה במ"ש לקמן ע"פ יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים ומענין שם הגדול ע"פ אני כו'
דפ' ציצית. וע"פ ראה אנכי כו':

And see on the matter of "for praise" in what is written below on the verse "will cause righteousness and praise to sprout before all the nations," and on the matter of "the great Name," on the verse "I," etc., of the section of tzitzis; and on the verse "See, I," etc.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/ki-savo/1/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok